Ceturtdiena, 2020. gada 17. decembris

P9_TA(2020)0373

Padomes ieteikums par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai

Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par Padomes ieteikumu par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (2020/2767(RSP))

(2021/C 445/13)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. un 166. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, it īpaši tās 14. pantu par tiesībām uz izglītību,

— ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus, jo īpaši 4. mērķi un tā uzdevumus,

— ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Padome, Parlaments un Komisija izsludināja 2017. gada novembrī, un jo īpaši tā 1. principu "Izglītība, apmācība un mūžizglītība" un 4. principu "Aktīvs atbalsts nodarbinātībai",

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 1. jūlija priekšlikumu Padomes ieteikumam par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (COM(2020)0275) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0123),

— ņemot vērā Komisijas 2017. gada oktobra ziņojumu "*Mapping of VET graduate tracking measures in EU Member States*" (PIA absolventu gaitu apzināšanas pasākumu kartēšana ES dalībvalstīs),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija ieteikumu par Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūras izveidošanu profesionālajai izglītībai un apmācībām (*EQAVET*) ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija ieteikumu par Eiropas kredītpunktu sistēmas izstrādi profesionālās izglītības un apmācības jomā (*ECVET*) ([2]),

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 16. jūnija secinājumus par Covid-19 krīzes pārvarēšanu izglītības un apmācības jomā,

— ņemot vērā Padomes 2019. gada 8. novembra rezolūciju par Eiropas izglītības telpas turpmāku attīstīšanu nolūkā atbalstīt uz nākotni orientētas izglītības un apmācības sistēmas ([3]),

— ņemot vērā Padomes 2018. gada 15. marta ieteikumu par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai māceklībai ([4]),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumu "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai" (COM(2020)0274) un tam pievienotos dienestu darba dokumentus SWD(2020) 0121) un (SWD(2020)0122),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumu "Jauniešu nodarbinātības atbalsts — tilts uz darbvietām nākamajai paaudzei" (COM(2020)0276),

— ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes 2020. gada 1. jūlija ieteikumam "Tilts uz nodarbinātību — Garantijas jauniešiem pastiprināšana", ar ko aizstāj Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi (COM(2020)0277),

---

([1]) OV C 155, 8.7.2009., 1. lpp.
([2]) OV C 155, 8.7.2009., 11. lpp.
([3]) OV C 389, 18.11.2019., 1. lpp.
([4]) OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu "Eiropas izglītības telpas izveides pabeigšana līdz 2025. gadam" (COM(2020)0625) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0212),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam — Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam" (COM(2020)0624) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2020)0209),

— ņemot vērā Komisijas 2018. gada 17. janvāra paziņojumu par Digitālās izglītības rīcības plānu (COM(2018)0022),

— ņemot vērā politikas sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020),

— ņemot vērā Eiropas sistēmu personīgajām, sociālajām un mācīšanās mācīties pamatkompetencēm (*LifeComp*),

— ņemot vērā Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*) 2020. gada 15. aprīļa kopsavilkuma ziņojumu *How are European countries managing apprenticeships to respond to the COVID-19 crisis?* (Kā Eiropas valstis izmanto māceklību, lai reaģētu uz Covid-19 krīzi?), kura pamatā ir *Cedefop* māceklības ekspertu kopienas sniegtā informācija,

— ņemot vērā *Cedefop* 2020. gada ziņojumu *Vocational education and training in Europe, 1995-2035 — Scenarios for European vocational education and training in the 21st century* (Profesionālā izglītība un apmācība Eiropā 1995.–2035. gadā. Eiropas profesionālās izglītības un apmācības scenāriji 21. gadsimtā),

— ņemot vērā *Cedefop* septiņu pētniecisko rakstu kopumu *The changing nature and role of vocational education and training in Europe* (Profesionālās izglītības un apmācības mainīgā būtība un nozīme Eiropā),

— ņemot vērā *Cedefop* 2013. gada publikāciju *Benefits of vocational education and training in Europe for people, organisations and countries* (Profesionālās izglītības un apmācības sniegtie ieguvumi cilvēkiem, organizācijām un valstīm Eiropā),

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 8. oktobra rezolūciju par Jaunatnes garantiju ([5]),

— ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 12. jūnija rezolūciju par izglītības modernizēšanu Eiropas Savienībā ([6]),

— ņemot vērā Parlamenta 2017. gada 14. septembra rezolūciju par jauno Prasmju programmu Eiropai ([7]),

— ņemot vērā Parlamenta 2016. gada 19. janvāra rezolūciju par politikas nostādnēm attiecībā uz prasmju veidošanu cīņā pret jauniešu bezdarbu ([8]),

— ņemot vērā Parlamenta 2016. gada 12. aprīļa rezolūciju par "*Erasmus+*" un citiem instrumentiem mobilitātes veicināšanai profesionālajā izglītībā un apmācībā — mūžizglītības pieeja ([9]),

— ņemot vērā Parlamenta 2011. gada 8. jūnija rezolūciju par Eiropas sadarbību profesionālās izglītības un apmācības jomā, lai atbalstītu stratēģiju "Eiropa 2020" ([10]),

— ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 20. maija normatīvo rezolūciju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko atceļ Padomes Lēmumu 85/368/EEK par arodmācībās iegūtas kvalifikācijas pierādījumu salīdzināmību Eiropas Kopienas dalībvalstīs ([11]),

— ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas 2020. gada 6. maija pētījumu *VET in a time of crisis: Building foundations for resilient vocational education and training systems* (PIA krīzes laikā. Pamatu veidošana noturīgai profesionālajai izglītībai un apmācībai),

---

([5]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0267.
([6]) OV C 28, 27.1.2020., 8. lpp.
([7]) OV C 337, 20.9.2018., 135. lpp.
([8]) OV C 11, 12.1.2018., 44. lpp.
([9]) OV C 58, 15.2.2018., 65. lpp.
([10]) OV C 380 E, 11.12.2012., 67. lpp.
([11]) OV C 279 E, 19.11.2009., 119. lpp.

— ņemot vērā jautājumus Padomei un Komisijai par Padomes ieteikumu par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (O-000068/2020 – B9-0027/2020 un O-000069/2020 – B9-0028/2020),

— ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā profesionālā izglītība un apmācība (PIA) ir būtiska Eiropas izglītības un mūžizglītības sistēmu daļa, kas nodrošina jauniešiem un pieaugušajiem zināšanas, zinātību, prasmes un kompetences, kuras nepieciešamas nodarbinātībai; tā kā aptuveni puse no visiem vidējo izglītību ieguvušajiem Eiropas Savienībā ir beiguši PIA iestādes; tā kā PIA varētu būt būtiski svarīga, lai risinātu problēmas, ko izraisa arvien straujākas makrotendences un turpmākas pārkārtošanās, un varētu būt nozīmīga, lai mazinātu prasmju augošo nepietiekamību ES darba tirgū;

B. tā kā saskaņā ar *Cedefop* aptuveni divas trešdaļas Eiropas iedzīvotāju (68 %) uzskata, ka arodizglītība vidusskolas posmā viņu valstī tiek uztverta pozitīvi, savukārt tikai nedaudz mazāk kā ceturtā daļa (23 %) apgalvo, ka priekšstats par to ir negatīvs ([12]);

C. tā kā izglītībai un apmācībai arī ir būtiska loma, lai integrētu cilvēkus sabiedrībā un veicinātu līdzdalību politiskajā procesā, tādējādi palīdzot sekmēt iekļaušanu, kā arī demokrātisku un aktīvu pilsoniskumu;

D. tā kā PIA var sekmēt audzēkņu un darba ņēmēju profesionālo izaugsmi, uzņēmuma rezultātus, konkurētspēju, pētniecību un inovāciju un ir galvenais aspekts veiksmīgā nodarbinātībā un sociālajā politikā;

E. tā kā PIA Eiropā ir ļoti daudzveidīga un nav vienlīdz vilinoša visiem izglītojamajiem; tā kā valstu sistēmām un iniciatīvām jābūt saderīgākām un savstarpēji labāk savienotām ES līmenī; tā kā Komisijai un ES politikai var būt nozīmīga loma, lai ES līmenī atbalstītu un koordinētu dalībvalstu darbības saistībā ar PIA; tā kā transnacionāliem un nacionāliem PIA pakalpojumu sniedzēju tīkliem un partnerībām ir būtiska nozīme PIA politikas programmas un ES paraugprakšu izplatīšanā;

F. tā kā sākotnējās arodmācības vairs netiek uzskatītas tikai par veidu, kā iegūt profesiju, bet gan par alternatīvu ceļu uz akadēmisko vidi un ietver daudzus akadēmiskas izglītības elementus, kas ļauj nonākt terciārajā līmenī un iegūt universitātes izglītību; tā kā valstīs, kurās ir labi iedibināta duālā sistēma, profesijas apguvē vienmēr tiek apvienota praktiskā pieredze darbavietā un akadēmiskas studijas klasē;

G. tā kā tālākā profesionālā izglītība un apmācība ir svarīga, lai sasniegtu ES sociālos un ekonomikas mērķus; tā kā tālākā profesionālā izglītība un apmācība uzlabo pieaugušo iesaistīšanos mūžizglītībā, pastiprina viņu nodarbinātību un palielina nodarbinātību Eiropā;

H. tā kā Eiropas PIA sistēmas saskaras ar būtiskām problēmām; tā kā šīm sistēmām ir jāspēj pielāgoties straujām izmaiņām, ko rada zaļā un digitālā pārkārtošanās, tehnoloģiskā attīstība, ar profesijām saistītās izmaiņas un pāreja uz augstāk kvalificētām darbvietām, mainīgas darba tirgus vajadzības, pašreizējo prasmju trūkuma pārvarēšana un tā rašanās novēršana nākotnē, jauni darījumdarbības modeļi, jauni darba organizācijas veidi, demogrāfiskās tendences un infrastruktūras attīstība; tā kā dalībvalstīm un ES iestādēm ir jāpastiprina savi centieni un atbalsts nolūkā radīt vislabākos iespējamos nosacījumus PIA, lai ātri pielāgotos šādiem sarežģījumiem un prasmju vajadzībām darba tirgū;

I. tā kā valstīm, kurās ir labi izstrādātas arodmācību programmas, ir vieglāk novērst jauniešu bezdarbu pat krīzes laikā; tā kā saskaņā ar Darba ekonomikas institūta (*IZA*) veikto analīzi valstis, kurās ir duāla arodmācību sistēma, labāk pārvarēja 2008. gada ekonomikas krīzi un tās ietekmi uz jauniešiem darba tirgū; tā kā tajā laikā ievērojami palielinājās jauniešu bezdarba līmenis valstīs, kurās nav duālas PIA sistēmas ([13]);

([12]) *Cedefop*, "*European public opinion survey on vocational education and training*", 2017.
([13]) Eichhorst W., *Does vocational training help young people find a (good) job?*, Darba ekonomikas institūts (*IZA*).

J. tā kā, neskatoties uz centieniem izveidot koordinētu Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru un nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru izstrādi, daudziem mobilajiem darba ņēmējiem Eiropas Savienībā ir grūtības panākt savu prasmju un apmācības atzīšanu un atrast līdzvērtīgu nodarbinātību citās dalībvalstīs;

K. tā kā duālā sistēma parasti nesniedz iespēju turpināt izglītības procesu visos līmeņos; tā kā duālajai sistēmai ir jābūt elastīgai un jāspēj reaģēt uz pārmaiņām darba tirgū un jaunām, vēl nezināmām darbvietām;

L. tā kā stažēšanās un arodmācības pie ārvalstu darba devējiem "*Erasmus+*" programmas ietvaros ievērojami palīdz profesionālo un tehnisko skolu audzēkņiem un absolventiem atrast darbu un pilnveidot darba tirgū vajadzīgās prasmes, tostarp valodas, ar profesiju saistītās valodas un sociālās prasmes;

M. tā kā Covid-19 pandēmija ir radījusi nopietnu spriedzi profesionālās izglītības un apmācības pasākumiem, kā arī standarta izglītībā kopumā, liekot pārtraukt mācības gan darbavietās, gan klasē; tā kā pandēmija ir īpaši apgrūtinājusi mācīšanos darbavietā, tostarp māceklību un apmācības shēmas, kurās bieži ir ievērojami samazinājies apmeklētības, piedāvājumu un jaunu audzēkņu skaits; tā kā Covid-19 krīzes sekas arī sniedz iespēju uzsākt digitālu un tehnoloģisku PIA revolūciju, kas var pārvarēt fiziskos šķēršļus gadījumos, kad tas ir iespējams, un ievērojami palielināt tās vērienu un ietekmi uz gaidītajiem rezultātiem;

N. tā kā daudzās nozarēs māceklības būtiski ietekmē uzņēmumu slēgšana un saīsināts darba laiks;

O. tā kā ir iespējams, ka jaunieši nesamērīgi cieš no Covid-19 pandēmijas izraisītās ekonomikas krīzes sekām bezdarba ziņā; tā kā 2020. gada augustā pēc strauja pieauguma iepriekšējos mēnešos jauniešu bezdarbs bija 17,6 % ES un 18,1 % eurozonā (salīdzinot ar attiecīgi 14,1 % un 15,4 % 2019. gada augustā) un tā kā ir gaidāms, ka tuvākajā laikā tas turpinās augt un daudzi jaunieši nevarēs izkļūt no nestabiliem un nestandarta nodarbinātības veidiem vai neaktivitātes, nesaņemot pietiekamu sociālo aizsardzību; tā kā ES ir jāpadara jauniešu bezdarbs un jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, par vienu no savām galvenajām politiskajām prioritātēm, lai novērstu vēl vienas "zudušās paaudzes" rašanos pašreizējās krīzes dēļ, kas arī nelabvēlīgi ietekmēs dzīvi un garīgo veselību miljoniem jauniešu; tā kā PIA ir nozīmīgs faktors, lai sagatavotu izglītojamos demokrātiskām sabiedrībām un veiksmīgai iekļūšanai un dalībai darba tirgū;

P. tā kā nesenās sociālekonomiskās norises un krīze, ko izraisīja Covid-19 pandēmija, ir palielinājusi sociālo nevienlīdzību un akcentējusi nepieciešamību PIA sistēmas ne tikai padarīt efektīvākas, bet arī piekļūstamākas un iekļaujošākas attiecībā uz neaizsargātām grupām un cilvēkiem lauku vai tālākos apvidos; tā kā būtiski svarīgas ir vienlīdzīgas iespējas visiem; tā kā piekļuve datoriem, platjoslas pieslēgumam, digitālajam atbalstam un citiem tehnoloģiskiem mācību rīkiem ir būtiski svarīga ne tikai PIA pakalpojumu sniedzējiem, bet arī audzēkņiem, lai novērstu nevienlīdzības pastiprināšanos un nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā;

Q. tā kā 60 miljoni pieaugušo ES ir mazkvalificēti; tā kā saskaņā ar *Cedefop* ES ir 128 miljoni pieaugušo, kuriem ir zems izglītības līmenis, vājas digitālās prasmes vai vājas kognitīvās prasmes vai kuriem ir vidēji augsts izglītības līmenis, taču pastāv prasmju zaudēšanas vai prasmju novecošanas risks un tāpēc ir vajadzīga prasmju pilnveide un pārkvalifikācija; tā kā labi izstrādātas un iekļaujošas PIA sistēmas ir stratēģiski svarīgas, lai palielinātu visu izglītojamo kompetences un prasmes un atbalstītu piekļuvi kvalitatīva darba iespējām;

R. tā kā 2017. gadā 4,3 % pamatskolas skolēnu Eiropas Savienībā piedalījās profesionālajās programmās, šai daļai sasniedzot 47,8 % vidusskolā un 92 % neterciārajā izglītībā pēc vidusskolas; tā kā 2017. gadā 46,7 % no visiem profesionālo programmu absolventiem vidusskolas līmenī ES bija sieviešu dzimuma ([14]);

([14]) *Eurostat*, Profesionālās izglītības un apmācības statistika, dati iegūti 2020. gada septembrī.

S. tā kā PIA jomā, tāpat kā pārējā izglītībā, Covid-19 krīze ir atklājusi dažas problēmas un ierobežojumus, ko rada attālināta mācīšanās tehniskās un ar saturu saistītās jomās;

T. tā kā attālināta mācīšanās var palielināt mācību pārtraukšanas līmeni neaizsargātā situācijā esošiem izglītojamajiem, tāpēc tai ir jāpaliek kā tradicionālās mācības papildinošai, nevis kā to alternatīvai;

U. tā kā attiecībā uz PIA mikroapliecinājumiem ES līmenī nav ne vienotas definīcijas, ne kopējas izpratnes; tā kā mikroapliecinājumi būtu jāuztver kā pilntiesīgu kvalifikāciju papildinoši un jāatzīst kā nozīmīgu un augsti kvalitatīvu sasniegumu pierādījums, pamatojoties uz izpildes veida, novērtēšanas procedūras un ilguma standartiem;

V. tā kā 2015. gadā gandrīz viena trešā daļa (30,5 %) no visiem uzņēmumiem, kuriem ir 10 vai vairāk darbinieku ES 28 dalībvalstu darījumdarbības ekonomikā, nodrošināja sākotnējās arodmācības, lai gan šī proporcija bija ievērojami atšķirīga starp dalībvalstīm ([15]);

W. tā kā 2015. gadā 72,6 % uzņēmumu, kas nodarbināja vismaz 10 cilvēkus ES 28 dalībvalstīs, saviem darbiniekiem nodrošināja tālāko profesionālo izglītību un apmācību; tā kā tas bija vairāk nekā 2005. un 2010. gadā, kad attiecīgais līmenis bija 59,7 % un 65,7 % ([16]);

X. tā kā sākotnējo arodmācību un tālākās profesionālās izglītības un apmācības ietekme uz rezultātiem darba tirgū bieži atspoguļo tiešas vai netiešas apkopotās individuālās produktivitātes sekas; tā kā galvenie rezultāti, kurus uzsvēra valstis, ir augstāka dalība darba tirgū, zemāks bezdarbs, iespēja iegūt kvalifikāciju visām kategorijām, kurām tās iepriekš nebija, un iespēja virzīties augstāk pa karjeras kāpnēm; tā kā mūžizglītība indivīdiem ļauj uzlabot savas darba iespējas un kvalifikācijas līmeņus, kas izraisa augstāku atalgojumu un labākus ekonomiskos un sociālos rezultātus, piemēram, ekonomisko autonomiju, un var arī veicināt psiholoģisko labjutību ([17]);

Y. tā kā sākotnējās arodmācības un tālākā profesionālā izglītība un apmācība tieši ietekmē paaudžu maiņu un ģimeņu situāciju;

Z. tā kā sākotnējās arodmācības un tālākā profesionālā izglītība un apmācība palīdz uzlabot uzņēmumu un inovāciju efektivitāti,

1. uzsver, ka PIA, jo īpaši ņemot vērā tās koncentrēšanos uz praksi un mācīšanos darbavietā, ir būtiska nozīme darba tirgū, kas ir vērsts uz taisnīgu pārkārtošanos un pastāvīgi mainās; uzsver, ka PIA, ja to vērš uz kvalitāti, visos līmeņos var sniegt vērtīgas un augsti kvalitatīvas zināšanas, prasmes un kompetences uzņēmumos neatkarīgi no to lieluma un nozares, kā arī cilvēkiem, kuri iegūst sākotnējo vai tālāko izglītību, kas pielāgota viņu individuālajām vajadzībām; uzsver, ka PIA ir nozīmīga, lai novērstu prasmju nepietiekamību ES darba tirgū, sniegtu jaunajiem audzēkņiem prasmes, kas vajadzīgas nodarbinātībai, un pilnveidotu darba ņēmēju prasmes un viņus pārkvalificētu, lai pielāgotu prasmes darba devēju vajadzībām, kas ir īpaši svarīgi MVU un jauniem ieguldījumiem ekonomikā; turklāt uzsver vajadzību sekmēt personīgās attīstības prasmes, lai palīdzētu indivīdiem augt gan personīgi, gan profesionāli, tā maksimāli izmantojot viņu potenciālu;

2. aicina koordinēt PIA ar formālās un tradicionālās izglītības sistēmām un PIA integrēt kā politikas jomu visu izglītības politikas nostādņu tvērumā ES un dalībvalstu līmenī, to neatstājot otrajā plānā vai nepadarot par tikai sekundāru prioritāti; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka PIA un klasiskā izglītība ir papildinošas un vienlīdz prioritāras;

3. atgādina, ka turklāt ir svarīgi uztvert PIA kā pamata instrumentu integrācijas un iekļaušanas veicināšanai, lai veidotu saliedētāku sabiedrību;

4. uzsver neatliekamo vajadzību modernizēt un būtiski paplašināt PIA politiku, lai padarītu to iekļaujošāku, piekļūstamāku, noturīgāku, pievilcīgāku un efektīvāku taisnīgas nodarbinātības, cilvēkkapitāla attīstības un aktīvas līdzdalības sabiedrībā atbalstīšanā; uzskata, ka, īstenojot PIA politiku, būtu jānodrošina cilvēkiem labas pamata prasmes un

([15]) *Eurostat*, Profesionālās izglītības un apmācības statistika, dati iegūti 2020. gada septembrī.
([16]) *Eurostat*, Profesionālās izglītības un apmācības statistika, dati iegūti 2020. gada septembrī.
([17]) *Cedefop*, "*The benefits of vocational education and training*", 2011.

pamatkompetences, lai ļautu viņiem pielāgoties pašreizējai un turpmākai sociālekonomiskajai un darba tirgus attīstībai, kā arī iespējām un problēmām, ko rada digitālā un zaļā pārkārtošanās, demogrāfiskās pārmaiņas un visas pārējās makrotendences, un būtu jāsasniedz Eiropas zaļā kursa mērķi; uzsver PIA politikas būtisko nozīmi visu darba ņēmēju prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, lai viņi labāk pielāgotos minētajām būtiskajām izmaiņām;

5. atgādina, ka PIA veicina konkurētspēju un sociālo kohēziju; uzsver vajadzību palielināt ieguldījumus cilvēkkapitālā un prasmēs un nodrošināt darba dzīvei noderīgu prasmju bāzi;

6. atgādina, ka ierobežošanas pasākumi, kas ieviesti, lai apturētu Covid-19 pandēmijas izplatīšanos, ir radījuši nopietnu slogu Eiropas PIA sistēmām, kādēļ izglītojamie ir nonākuši nestabilās situācijās; uzsver, ka PIA traucējumi pastiprina jau iepriekšējo nevienlīdzību izglītībā, samazinot iespējas daudziem neaizsargātākajiem cilvēkiem, kuri ir jāatbalsta ar ilgtspējīgiem ieguldījumiem un efektīviem nefinanšu pasākumiem nozarē; šajā saistībā uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi augsti kvalitatīvai PIA, tostarp attālos vai lauku apvidos, kuros attālinātu mācīšanos var sarežģīt interneta pārklājuma trūkums;

7. uzsver, ka ir būtiski svarīgi sniegt visus nepieciešamos finanšu līdzekļus, tehnisko palīdzību un norādījumus, lai PIA pakalpojumu sniedzējiem, skolotājiem, pasniedzējiem un audzēkņiem nodrošinātu piekļuvi digitālajām ierīcēm un e-mācību risinājumiem; mudina dalībvalstis veicināt elastīgus izglītības modeļus un atbalstu tiem, kuri mācās attālināti, izmantojot, piemēram, e-resursus, e-materiālus, bezmaksas apmācības tiešsaistē un — pats galvenais — aprīkojumu un platjoslas interneta pieslēgumu visām skolām un mājsaimniecībām; uzsver, ka publiskā sektora iestādēm būtu jāpievērš īpaša uzmanība mājsaimniecībām, kurām nav piekļuves datoriem un labam platjoslas pieslēgumam, un jāstimulē risinājumi, lai novērstu digitālo plaisu un nevienlīdzības pieaugumu izglītības jomā, kurā ir reģistrēti daudzi nelabvēlīgākā situācijā esoši izglītojamie;

8. pauž bažas par to, ka nākamajā rudenī ievērojami var samazināties māceklības vietu skaits, jo Covid-19 krīze varētu izraisīt apmācību darbību samazināšanos daudzās nozarēs; uzsver, ka šāds apmācību iespēju trūkums jauniešiem dažās jomās vidējā termiņā varētu arī izraisīt kvalificēta darbaspēka trūkuma pastiprināšanos; aicina dalībvalstis un reģionus apsvērt, kā saprātīgi varētu paplašināt alternatīvas apmācības, kas tiktu veiktas ne tikai uzņēmumos, lai novērstu gaidāmo nepietiekamību attiecībā uz māceklības vietām;

9. aicina paredzēt kvalitātes garantiju, lai nodrošinātu, ka visi, kuri ir pabeiguši savu apmācību un/vai izglītību Covid-19 krīzes laikā, var novērst jebkādas nepilnības savā apmācībā, (atkārtoti) apgūstot savus mācību kursus pat pēc diploma iegūšanas un/vai pabeigtas stažēšanās vai māceklības, kas pret Covid-19 ieviesto pasākumu īstenošanas laikā varētu būt atcelta, saīsināta vai kādā citā ziņā ierobežota;

10. atzinīgi vērtē priekšlikumu Padomes ieteikumam par PIA ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai; atbalsta priekšlikuma kopējos mērķus modernizēt ES politiku PIA jomā un apstiprināt PIA būtisko nozīmi mūžizglītībā un spējā strauji pielāgoties strauji mainīgajam darba tirgum; atzinīgi vērtē centienus vienkāršot PIA pārvaldību, izstrādāt starptautiskās darbības stratēģiju un nodrošināt vairāk Eiropas sadarbības un mobilitātes iespēju izglītojamajiem un skolotājiem; uzsver, ka ir būtiski svarīgi, lai pārkārtošanās procesā uz zaļu un digitālu ekonomiku prasmes būtu pieejamas visu veidu darba ņēmējiem;

11. atzinīgi vērtē priekšlikuma kvantitatīvos mērķus, proti, ka līdz 2025. gadam nodarbināto absolventu īpatsvaram jābūt vismaz 82 %, ka 60 % no nesenajiem PIA absolventiem profesionālās izglītības un apmācības laikā jāgūst labums no saskares ar mācīšanos darbavietā un ka 8 % no PIA izglītojamiem jāizmanto mācību mobilitāte ārvalstīs; aicina dalībvalstis sekmēt mācīšanās veidus, tostarp mācīšanos darbavietā; atgādina, ka konkrēti uzdevumi var palīdzēt dalībvalstīm noteikt mērķus un padarīt PIA politiku iekļaujošāku un pielāgotāku darba tirgus vajadzībām; aicina Komisiju ik pēc pieciem gadiem ziņot Parlamentam un Padomei par ieteikuma īstenošanu;

12. aicina Komisiju paplašināt lietderīgas mobilitātes programmas mācekļiem, piemēram, "*ErasmusPro*", stiprinot sinerģijas starp Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un "*Erasmus+*" programmām un nodrošinot attiecīgus resursus 2021.–2027. gada plānošanas periodā; aicina dalībvalstis noteikt vērienīgāku mērķrādītāju PIA audzēkņu mācību mobilitātei ārvalstīs; atgādina, ka līdzīgās iniciatīvās saskaņā ar *ET 2020* sistēmu un "*Erasmus*" programmu augstākajai izglītībai mērķrādītājs, kas 2020. gadam noteikts augstākās izglītības absolventu mobilitātei, bija 20 %; uzsver, ka palielinātas mobilitātes iespējas var palīdzēt paplašināt mācekļu personīgos, ar izglītību saistītos un profesionālos tīklus un vairot PIA pievilcību, nevis ļaut to uztver kā otro izvēli, un atbrīvot PIA mobilitātes potenciālu, kas savukārt var veicināt "*Erasmus+*" programmas turpmākos panākumus;

13. aicina Komisiju sociālo rezultātu pārskatā iekļaut prasmju nepietiekamības rādītāju saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību mērķiem un īstenošanu, kas varētu palīdzēt valstu PIA politikas veidotājiem noteikt, kurās jomās ir jāiegulda lielāks darbs un vajadzīga labāka koordinācija ES līmenī, izsekot prasmju nepietiekamības izmaiņām un progresam un stimulēt augšupēju konverģenci starp dalībvalstīm;

14. uzsver, ka labi ievirzītām informētības uzlabošanas kampaņām un jauniešiem draudzīgiem saziņas kanāliem, piemēram, sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem, var būt nozīmīga loma, lai uzrunātu jauniešus nolūkā uzlabot priekšstatus par PIA un vairot tās pievilcību; uzsver, ka skolām, jo īpaši sākumskolas un pamatskolas līmenī, ir būtiski svarīga loma, lai vēstītu par PIA sniegtajām iespējām, vairojot PIA pievilcību un darot vairāk, lai virzītu jauniešus uz šī profesionālā ceļa;

15. aicina dalībvalstis un Komisiju sadarboties ar ieinteresētajām personām, lai izstrādātu ES tiešsaistes platformu PIA jautājumos, kā nesenā ES aptaujā prasīja daudzi PIA pakalpojumu sniedzēji un politikas veidotāji ([18]), un tā pēc iespējas būtu jāveicina; atbalsta ideju, ka šāda platforma varētu drošā apliecinātas kvalitātes un daudzvalodu vidē sniegt iespējas tīklu veidošanai un labu prakšu apmaiņai un varētu sniegt digitālus risinājumus, tostarp attiecībā uz mācīšanos darbavietā, kā arī visus pieejamos materiālus mācībām tiešsaistē; uzsver, ka PIA platforma var būt saikne starp profesionālās izcilības centriem ES līmenī; ierosina platformu sasaistīt ar ES tīmekļa portālu PIA jomā, kurā visas ieinteresētās personas var sniegt savu ieguldījumu, lai ļautu pamanīt profesionālās izcilības centru veiktās darbības un sniegtos pakalpojumus to ekosistēmās, apliecinātu bagātīgās iespējas, ko PIA sniedz izglītojamajiem valstu un ES līmeņos, kā arī lai uzlabotu saziņu un vairotu PIA pievilcību;

16. aicina Komisiju apsvērt ideju par ES darbvietu portālu tīmeklī, kas būtu īpaši paredzēts stažēšanās un māceklības iespējām visā ES, labāk pamanāmā, visaptverošā un lietotājdraudzīgā veidā apkopojot visas līdzīgās pašreizējās ES iniciatīvas; uzskata, ka šāds instruments, ja par to pienācīgi informē piemērotajos kanālos, var kļūt par kontaktpunktu jaunajiem Eiropas iedzīvotājiem, izglītības iestādēm un uzņēmumiem visā ES; uzskata, ka portālu varētu savienot ar PIA un tas varētu palīdzēt virzīt jauniešu talantus atbilstoši lielākajām darba tirgus vajadzībām, palielināt ES mobilitāti, mazināt jauniešu bezdarbu un pārvarēt pašreizējo un turpmāko prasmju nepietiekamību; uzskata, ka šādu iniciatīvu varētu atbalstīt ar programmām Garantija jauniešiem un "*Erasmus+*", lai palielinātu šo programmu ietekmi, un tā varētu būt papildinoša un savienota ar citām ES iniciatīvām, piemēram, Eiropas darbvietu mobilitātes portālu (*EURES*), *Europass* un iespējamo ES PIA portālu;

17. aicina dalībvalstis un Komisiju analizēt PIA ieinteresēto personu paustās prasības nesenajā ES aptaujā, ko Komisija no 2020. gada marta līdz maijam veica par Covid-19 pandēmijas radītajiem sarežģījumiem un ietekmi uz profesionālo izglītību un apmācību, un sniegt atbalstu un risinājumus; papildus kopējas ES PIA platformas izveidei jo īpaši atbalsta virtuālās realitātes simulācijas sistēmu un citu digitālu rīku izstrādi PIA nolūkos, izmantojot pētniecības projektus un testēšanas posmus, profesionālo atvērto tiešsaistes kursu izveidi, virtuālus Eiropas projektus, piemēram, virtuālo *Erasmus*, plašai sabiedrībai paredzētu ES *YouTube* kanālu PIA jautājumos, Eiropas apmācību nedēļas, kā arī lielāku ESF un turpmākā ESF+ elastību un spēju finansēt izglītības tehnoloģijas, skolotāju un pasniedzēju apmācības un e-mācību īstenošanu;

([18]) Komisijas aptauja Eiropas 2020. gada Arodprasmju nedēļai, 2020. gada 9.–13. novembris.

18. uzsver, ka Covid-19 pandēmijas izraisītie traucējumi PIA pakalpojumu sniegšanā radīja ievērojamu ar izglītību saistīto un sociālo ietekmi uz PIA audzēkņiem, jo īpaši tiem, kuri ir nelabvēlīgākā situācijā, un izraisa lielas grūtības audzēkņiem, kuri vislabāk darbojas tiešā vadībā un skolotāja klātbūtnē; uzsver, ka to vajadzētu uztvert ne tikai kā problēmu, bet arī kā unikālu iespēju modernizēt PIA sistēmas, izmantojot tehnoloģiskas inovācijas tādās jomās kā virtuālā realitāte, mākslīgais intelekts, rūpniecība 4.0 un lietu internets, kā arī plašāku tiešsaistes un attālināto mācību izmantošanu, hibrīdmāceklības un alternatīvu novērtēšanu; uzsver, ka šādas reformas galu galā varētu veicināt PIA sistēmu spēku, reaģētspēju un noturību nekā pirms Covid-19 krīzes un sagatavot audzēkņus un darba ņēmējus nākotnes prasmēm un darbvietām; vienlaikus norāda, ka augstas digitālās prasmes skolotājiem, pasniedzējiem un audzēkņiem ir galvenais priekšnosacījums augsti kvalitatīvām mācībām tiešsaistē;

19. uzsver steidzamo vajadzību pieņemt visus nepieciešamos pasākumus, lai samazinātu PIA pārtraukušo audzēkņu skaitu, stiprinātu PIA iekļautību un kvalitāti, nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvām māceklībām visiem jaunajiem un pieaugušajiem izglītojamajiem un garantētu vienlīdzīgu piekļuvi un tiesības uz darba ņēmēju apmācībām visiem uzņēmumu darbiniekiem neatkarīgi no uzņēmuma lieluma un nozares, īpaši vēršot uzmanību uz MVU;

20. atzinīgi vērtē ideju izstrādāt virtuālās mobilitātes iespējas, lai pārvarētu Covid-19 radītos ierobežojumus, un mudina dalībvalstis un PIA pakalpojumu sniedzējus veicināt mācīšanās iespējas, kas nav piesaistītas konkrētai vietai, tostarp nākotnē ļaujot audzēkņiem attālos vai lauku apvidos vai ārvalstīs piekļūt kursiem visā ES, ja iespējams, bez ierobežojumiem, kas saistīti ar atrašanās vietu;

21. atgādina, ka visu attiecīgo dalībnieku iesaistīšana PIA politikas izstrādē un īstenošanā palīdz nodrošināt, ka PIA atbilst darba tirgū vajadzīgajām prasmēm un veicina labāku politikas īstenošanu; tāpēc aicina dalībvalstis cieši sadarboties ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, sociālajiem partneriem, uzņēmumiem, tostarp mikrouzņēmumiem un MVU, sociālās ekonomikas uzņēmumiem, piemēram, kooperatīviem un bezpeļņas organizācijām, PIA pakalpojumu sniedzējiem un to apvienībām, PIA audzēkņiem, PIA audzēkņu apvienībām, pētniecības centriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, publiskajiem un privātajiem nodarbinātības dienestiem, karjeras atbalsta speciālistiem un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai ES līmenī koordinētu labākus savstarpējus savienojumus starp dažādām sistēmām un veiktu paraugprakšu apmaiņu; aicina izveidot vietējas ekosistēmas, iekļaujot minētās ieinteresētās personas, lai stiprinātu PIA kvalitāti, kvantitāti, iekļautību un reputāciju kā labai izvēlei; uzsver, ka starp potenciālajiem pieteikuma iesniedzējiem ir aktīvi jāveicina ar PIA saistītas nodarbinātības iespējas un jāvirza audzēkņi uz nozarēm, kurās trūkst darba ņēmēju ar PIA kvalifikācijām; uzsver, ka būtiski svarīga ir cieša saikne starp PIA un darba pasauli; uzsver, ka sniegtajās apmācībās būtu jāņem vērā vietējas problēmas un vajadzības;

22. uzskata, ka spēcīgs izglītības pamats, kas audzēkņiem sniedz plašas zināšanas un pamatprasmes rakstpratībā, rēķināšanā un saziņā, kā arī digitālās prasmes un vispārīgās prasmes, piemēram, kritiskā domāšana, problēmu risināšana un emocionālā inteliģence, veido pamatu turpmākām mācībām un apmācībai darbavietā un ir būtiski svarīgas jauniešu nākotnei gan kā darba ņēmējiem, gan indivīdiem, ļaujot viņiem pielāgoties mainīgajām prasībām visā savā profesionālajā dzīvē;

23. uzsver, ka ir vajadzīga pārredzama un kopēja mikroapliecinājumu definīcija; uzskata, ka mikroapliecinājumi var būt tikai papildinoši pilnīgai kvalifikācijai un tiem ir jābūt ar apliecinātu kvalitāti, akreditētiem un balstītiem uz standartizētu sniegšanas veidu, novērtēšanas procedūru un ilgumu; uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgas labi noteiktas kvalitātes prasības mikroapliecinājumu pakalpojumu sniedzējiem;

24. atgādina par izglītības neatņemamo vērtību, kas plašāka par tās nozīmi ceļā uz darba tirgu; aicina dalībvalstis vairāk uzsvērt izglītības lomu ārpus darba tirgus vajadzībām, ņemot vērā tādu zināšanu un prasmju veidošanu, kas atbalsta personīgo attīstību, labjutību un aktīvu pilsoniskumu;

25. aicina dalībvalstis, iesaistot sociālos partnerus, izstrādāt kvalitatīvas un iekļaujošas PIA sistēmas un pieaugušo izglītības politiku nolūkā uzlabot prasmes un kompetences mazkvalificētiem pieaugušajiem — gan darba ņēmējiem, gan bezdarbniekiem —, kuriem steidzami ir vajadzīgs atbalsts, lai piekļūtu kvalitatīvām darbvietām;

26. atbalsta PIA audzēkņus pārstāvošu struktūru izveidi un veicināšanu visos līmeņos, lai piešķirtu PIA audzēkņiem balsi PIA shēmu pārvaldībā un tādējādi palīdzētu uzlabot PIA programmu kvalitāti;

27. atbalsta ierosināto profesionālās izcilības centru veicināšanu, apvienojot plašu PIA ieinteresēto personu loku un vietējos partnerus; uzsver, ka šādi centri var veicināt inovāciju, kvalitāti un iekļautību un atvieglot labas prakses apmaiņu, sekmēt savstarpēju mācīšanos un palīdzēt uzlabot PIA kvalitāti un pakalpojumu sniegšanu visā ES; aicina dalībvalstis nodrošināt stabilus ieguldījumus šādu centru un visu PIA iestāžu attīstībā un atgādina, ka profesionālās izcilības centru atbalstam ar "*Erasmus+*" programmu ir vajadzīgs vērienīgs programmas budžets; aicina dalībvalstis veikt turpmākus pasākumus, lai apvienotu un iesaistītu visas attiecīgās ieinteresētās personas ar mērķi palielināt šādos centros sniegtās izglītības nozīmīgumu un kvalitāti, nodrošinātu labāku piedāvājuma un pieprasījuma atbilstību attiecībā uz prasmēm un palīdzētu darba devējiem rast risinājumus profesionālās apmācības iespējām; aicina dalībvalstis padarīt profesionālās izcilības centrus par virzošo spēku kopīgu Eiropas PIA kvalifikāciju, programmu un diplomu izstrādei; turklāt aicina dalībvalstis sekmēt reģionālās sadarbības stratēģijas nolūkā izstrādāt pārrobežu programmas ar mērķi atvieglot izglītojamo un darba ņēmēju mobilitāti un uzlabot teritoriālo un reģionālo sadarbību, tostarp izmantojot Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru;

28. pauž dziļu pārliecību, ka visiem skolēniem būtu jāspēj piekļūt līdzsvarotām, stingrām un kognitīvi prasīgām, uz zināšanām balstītām programmām, jo tas ir vislabākais iespējamais veids, kā sagatavoties gan profesionālām, gan akadēmiskām studijām, nodrošinot to, ka jaunieši, kuri izvēlas PIA programmu, to dara tāpēc, ka tā ir viņu izvēlētā profesija, nevis vāju sasniegumu dēļ vai tāpēc, ka viņi nav spējīgi izmantot citas akadēmiskas iespējas; uzsver, ka digitālas un zaļas prasmes būtu jāintegrē visās izglītības programmās, atzīstot, ka tās ir pamata prasmes visiem izglītojamajiem; atgādina par *Cedefop* apgalvojumu, ka mācību programmu pielāgošana un vides izpratnes iekļaušana ar izpratni par ilgtspējīgu attīstību un darījumdarbības efektivitāti ir labāka par pilnīgi jaunu apmācības programmu sagatavošanu;

29. aicina dalībvalstis nodrošināt pienācīgu finansējumu PIA politikai gan valsts, gan Eiropas līmenī, lai garantētu ieguldījumus, kas vajadzīgi, lai padarītu PIA sistēmas modernākas, noturīgākas, pievilcīgākas un iekļaujošākas; uzsver nepieciešamību palielināt finansējumu PIA izglītojamo un pasniedzēju mobilitātei, tostarp programmā "*Erasmus+*"; aicina dalībvalstis izstrādāt stimulus, lai palīdzētu MVU mudināt PIA izglītojamos piedalīties Eiropas mobilitātē; uzsver vajadzību palielināt finansējumu apmācību centriem, lai finansētu īpašas darba grupas, kuru uzdevums būtu nodrošināt mobilitātes praktisko organizāciju; aicina Komisiju organizēt ES mēroga kampaņu, kas paredzēta MVU, lai uzsvērtu ienākošās un izejošās profesionālās mobilitātes sniegtos ieguvumus to labklājībai;

30. uzsver vajadzību izstrādāt vairāk programmu, kas līdzinātos *e-Twining* un Eiropas Pieaugušo izglītības e-platformai (*EPALE*), lai veicinātu tīklu veidošanu un skolu savstarpējo sadarbību; atgādina, ka šādi projekti var palīdzēt īstenot pamata programmas un mudināt piedalīties tos izglītojamos, kuri nelabprāt mācās attālināti;

31. aicina dalībvalstis īpašu uzmanību veltīt PIA skolotāju un pasniedzēju tālākizglītībai un profesionālajai attīstībai, lai viņi varētu veikt savus arvien daudzveidīgākos uzdevumus un pienākumus kā kvalitātes un inovācijas virzītāji izglītībā; atgādina, ka ir svarīgi, lai PIA skolotājiem būtu augstas kvalitātes digitālās prasmes un viņu rīcībā būtu nepieciešamais tehnoloģiskais aprīkojums, lai viņi varētu pilnībā izmantot digitālās izglītības sniegtās iespējas un palīdzēt audzēkņiem iegūt prasmes, kuras nepieciešamas, lai īstenotu digitālo pārkārtošanos; uzsver, ka to filiāļu un uzņēmumu pārstāvjiem, kuri sadarbojas PIA ietvaros, ir jābūt pedagoģiskām kompetencēm; aicina dalībvalstis un Komisiju pilnveidot PIA skolotāju iespēju savas karjeras laikā nodarboties arī ar pētniecību, jo tas viņiem ļautu veikt paraugprakšu apmaiņu un tās stimulēt, kā arī palīdzētu pilnībā izmantot Eiropas Pētniecības telpas potenciālu;

32. aicina dalībvalstis veicināt duālu PIA modeli, kas jauniešiem ļautu daudz vienkāršāk iekļūt darba tirgū, īpaši salīdzinājumā ar vispārējo izglītību, jo apmācības, kurās strukturēta mācīšanās darbavietā ir apvienota ar teoriju, rada sertificētas prasmes, kas ir vērtīgas darba devējiem un ir pārnesamas uz darba tirgu; šajā saistībā uzsver digitālu risinājumu potenciālu, kas var sekmēt efektīvu duālo sistēmu;

33. mudina dalībvalstis PIA izstrādē labāk izmantot zaļo darbvietu jomas attīstību, lai radītu augstu prasmju māceklības nolūkā sniegt jauniešiem specializētas zināšanas un apmācības un palīdzētu mazināt augstos jauniešu bezdarba līmeņus;

34. mudina dalībvalstis, kā arī reģionālās un vietējās pašvaldības apmācības un izglītības sistēmās integrēt ilgtspējīgu attīstību, vides jomas kompetences un prasmes, jo īpaši nostiprinot PIA sistēmas un mudinot pētniecības centrus sadarbībā ar jauniem zaļajiem uzņēmumiem izstrādāt tehnoloģijas, projektus un patentus zaļajiem produktiem; mudina nodrošināt ideju apmaiņu starp pētniecības centriem un uzņēmumu un speciālistu tīkliem; atgādina, cik svarīgas ir zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) prasmes un cik svarīgi ir nodrošināt, lai vairāk sieviešu apgūtu *STEM* mācību priekšmetus;

35. aicina dalībvalstis uzlabot prasmju prognozēšanas sistēmas, lai labāk apzinātu jaunās izmaiņas un prasmju vajadzības tā, lai profesionālās izglītības un apmācības sistēmas būtu labāk informētas par to, kur ir vajadzīgi ieguldījumi prasmēs, spētu labāk reaģēt uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām un nodrošinātu, ka visiem ir tiesības uz izglītību, apmācību un mūžizglītību; uzsver, ka PIA būs efektīvāka, ja tās pamatā būs stabila prasmju prognozēšana, ļaujot prognozēt un konstatēt prasmju nepietiekamību un īpaši pielāgot profesionālās un mūžizglītības programmas uz nākotni vērstam darba tirgum; uzskata, ka PIA programmas būtu jāpadara elastīgākas un vieglāk pielāgojamas, lai atbilstu darba tirgus svārstībām un pārvarētu tās, un padarītu iespējamu inteliģentu un uz mērķi vērstu PIA izglītojamo ievirzi sākotnējās arodmācībās, kā arī pieaugušo izglītojamo prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, lai samazinātu prasmju neatbilstību un prasmju novecošanu;

36. aicina izveidot apmaksāta mācību atvaļinājuma politiku saskaņā ar SDO Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu, kas ļauj darba ņēmējiem darba laikā bez nekādām personīgām izmaksām piedalīties mācību programmās, lai veicinātu mūžizglītību;

37. aicina dalībvalstis, reģionālās pārvaldes iestādes un vietējās pašvaldības sadarbībā ar sociālajiem partneriem un apmācības pakalpojumu sniedzējiem pieņemt un īstenot prasmju attīstības un prognozēšanas stratēģijas, lai tādā veidā uzlabotu vispārējās, nozaru un profesionālās prasmes; norāda, ka šīs stratēģijas būtu jāpapildina, rūpīgi novērtējot paredzēto darbvietu veidu un līmeni, kā arī vajadzīgās prasmes un zināšanas, tādējādi paredzot un nosakot trūkstošās prasmes un iekļaujot mērķtiecīgas arodapmācības un mūžizglītības programmas, kuras būtu tieši vērstas uz prasmju un darbvietu atbilstības panākšanu, lai palielinātu nodarbinātību;

38. atzinīgi vērtē ieteikumu PIA pakalpojumu sniedzējiem nodrošināt pienācīgu autonomijas, elastības, atbalsta un finansējuma līmeni; atgādina, ka PIA pakalpojumu sniedzēju finansiālā un stratēģiskā neatkarība ir svarīga, lai ātri pielāgotos prasmju pieprasījuma izmaiņām, kā arī iespējām un problēmām, ko rada digitālā un zaļā pārkārtošanās; aicina dalībvalstis pielikt lielākas pūles, lai izveidotu kvalificētas mācību programmas nozarēs, kurās trūkst piemērota darbaspēka, piemēram, veselības un aprūpes nozarēs, lauksaimniecībā, būvniecībā, vides jomā un aprites ekonomikā;

39. aicina dalībvalstis vairāk pievērst uzmanību tam, lai padarītu PIA sistēmas iekļaujošākas un visiem piekļūstamas visas darba dzīves laikā, tostarp neaizsargātām grupām, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, gados vecākiem darba ņēmējiem, ilgstošiem bezdarbniekiem, minoritātēm un etniskajām grupām, cilvēkiem ar migrantu izcelsmi, bēgļiem, kā arī tiem, kuriem ir mazāk iespēju savas ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ; aicina veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka cilvēkiem, kuri ir nelabvēlīgākā sociālekonomiskajā situācijā un bieži nonāk nabadzības apburtajā lokā, ir piekļuve PIA saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru; mudina dalībvalstis, kuras saskaras ar demogrāfisku lejupslīdi, nodrošināt, ka jaunieši izmanto PIA programmas, jo īpaši kā ceļu uz kvalitatīvu nodarbinātību; uzsver, ka preventīvi pasākumi, piemēram, prasmju novērtējumi un karjeras konsultēšana ilgtermiņā var samazināt jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, skaitu un risināt to uzņēmumu un nozaru vajadzības, kurās trūkst prasmīgu darbinieku;

40. atzinīgi vērtē ierosinājumu, ka PIA sistēmām būtu jābūt vienlīdz nozīmīgām attiecībā uz pieaugušajiem, kuriem ir vajadzīga pastāvīga prasmju pilnveide un pārkvalifikācija; aicina Komisiju pieņemt holistisku pieeju PIA un pieaugušo izglītībai, ietverot formālu, neformālu un ikdienēju mācīšanos; aicina dalībvalstis veicināt PIA pievilcību un tās piekļūstamību pieaugušiem izglītojamajiem, kā arī veidot spēcīgākas saites un ciešāku sadarbību starp PIA pieaugušajiem un pieaugušo neformālu mācīšanos, lai veicinātu pamatkompetences, tostarp labas pamatprasmes, digitālās prasmes, kā arī transversālas, zaļas un citas dzīvesprasmes, kas veido spēcīgu pamatu noturībai, nodarbinātībai mūža garumā, sociālajai iekļautībai, aktīvam pilsoniskumam un personīgajai attīstībai; uzsver, ka centieni uzlabot PIA programmu tēlu un iekļautību ir jāpapildina ar centieniem stiprināt to izglītojošo vērtību un uzlabot kvalitāti un mācekļu sociālo un darba tiesību ievērošanu;

41. uzsver, ka ir svarīgi sasniegt cilvēkus lauku un attālos apvidos un padarīt PIA piekļūstamu un paredzētu cilvēkiem, kuri strādā lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, mežsaimniecībā un citās darbvietās attiecīgajos reģionos, kā arī sniegt viņiem visas nepieciešamās prasmes, tostarp zaļās un digitālās prasmes, lai labāk izmantotu pašreizējās un turpmākās iespējas, ko sniedz zaļā un zilā ekonomika, un ļautu viņiem sniegt būtisku ieguldījumu vides aizsardzībā;

42. uzsver, ka mācībām darbavietā un duālas PIA sistēmas veicināšanai un īstenošanai būtu jābūt jaunās "*Erasmus*" programmas prioritātēm;

43. aicina dalībvalstis saskaņā ar ES dzimumu līdztiesības stratēģiju turpināt risināt ar dzimumu saistītu aizspriedumu un dzimumu stereotipu ietekmētu izvēļu problēmu, nodrošinot un atbalstot sieviešu līdztiesīgu dalību arodmācībās profesijām, kas tradicionāli tiek uzskatītas par "vīriešu", un vīriešu dalību arodmācībās "sieviešu" profesijām; aicina centienos modernizēt PIA sistēmas pastiprināt dzimumu aspektu un padarīt mācīšanos gan darbavietā, gan ārpus tās piekļūstamāku darba ņēmējām un ģimenes aprūpētājām, jo īpaši nozarēs, kurās sievietes ir nepietiekami pārstāvētas, t. i., digitālajās, *STEM* un zaļajās nozarēs, lai apkarotu dzimumu segregāciju izglītībā un nodarbinātībā un cīnītos pret dzimumu stereotipiem;

44. aicina Komisiju un dalībvalstis, īstenojot pāreju uz zaļo ekonomiku, ņemt vērā sieviešu un meiteņu vajadzības pēc labākām mūžizglītības iespējām, jo īpaši jomās, kurās iespējams nodrošināt ievērojamu skaitu jaunu zaļo darbvietu, piemēram, zinātne, pētniecība, inženierzinātnes, digitālās tehnoloģijas un jauno tehnoloģiju joma, lai nostiprinātu sieviešu pozīcijas sabiedrībā, likvidētu dzimumu stereotipus un nodrošinātu darbvietas, kas pilnībā atbilstu sieviešu konkrētajām vajadzībām un prasmēm;

45. aicina dalībvalstis veicināt dalību PIA ar kampaņām, kurās uzsvērti indivīda un darba devēja ieguvumi, un radot stimulus, tostarp ilgstošus stimulus, lai darba devējiem segtu daļu no izmaksām, kas saistītas ar māceklībām; atzīst tādu iniciatīvu kā *WorldSkills* konkursu nozīmīgumu, jo tām ir būtiska ietekme uz pozitīvu PIA tēlu, jaunu darbvietu un jaunu prasmju veicināšanu, jauniešu piesaistīšanu PIA karjerām, PIA sistēmu pielāgošanu modernajai ekonomikai un sadarbības palielināšanu starp izglītību, darba devējiem un darba tirgu;

46. atzinīgi vērtē Eiropas izglītības telpas mērķi izveidot īstenu Eiropas mācību telpu, kurā robežas nerada nekādus šķēršļus augsti kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un apmācībām; uzskata, ka ieteikumam šis mērķis būtu jāsasniedz;

47. atzinīgi vērtē priekšlikumu uzlabot PIA programmu elastību, izmantot mikroapliecinājumus un palielināt mijiedarbību ar citām izglītības jomām, jo šāda palielināta elastība ļauj pielāgot PIA programmas individuālām vajadzībām, vienlaikus nodrošinot pilnīgu kvalifikāciju; norāda, ka šāda iniciatīva arī ļauj pārnest atzīšanu un uzkrāt mācību rezultātus; šajā saistībā atzinīgi vērtē ideju par Eiropas profesiju pamatprofiliem un integrāciju *Europass* platformā, tostarp ar turpmākiem individuāliem mācību kontiem, kam būtu jāpalīdz atzīt kvalifikācijas un mobilitāti; uzsver, ka programmām ir jāveido pamats, lai ļautu cilvēkiem pāriet no akadēmiskās uz profesionālo jomu vai otrādi, tostarp pārnesot iegūtās kompetences; uzsver, ka kvalifikācijas struktūrā ir jāparedz salīdzināmība; uzsver, ka programmām ir arī jānodrošina indivīda turpmākā nodarbināmība, prognozējot prasmju vajadzības vidējā termiņā un ilgtermiņā; aicina dalībvalstis atbalstīt turpmāku PIA modularizāciju, lai veidotu vairāk saikņu starp izglītības un apmācību sistēmām; uzsver *ECVET* sistēmas nozīmīgumu, kas ir nodrošinājusi mobilitātes periodos gūto mācību rezultātu labāku atzīšanu; aicina dalībvalstis apsvērt

ECTS kredītpunktu pārneses sistēmas izveidi PIA; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka PIA programmas var veidot augstākus prasmju līmeņus;

48. atzinīgi vērtē *EQAVET* pamatnoteikumus un aicina izvērtēt to īstenošanu; atzinīgi vērtē *EQAVET* sistēmas integrāciju un elementus, kas risina tās nepilnības saistībā ar īstenošanu ieteikumā, jo īpaši attiecībā uz kvalitātes standartiem un *ECVET* galveno principu iekļaušanu, lai atbalstītu elastību un mobilitāti, kas izstrādāta citu instrumentu, piemēram, *Erasmus+*, ietvaros;

49. atzinīgi vērtē visas iespējamās sinerģijas un lielāku PIA lomu saskaņā ar Garantiju jauniešiem, ņemot vērā tās efektivitāti pārejas uz darba tirgu atvieglošanā jauniešiem, kuri ir pakļauti bezdarba un sociālās atstumtības riskam;

50. aicina dalībvalstis stiprināt valodu mācības PIA sistēmās, jo prasmju trūkums šajā jomā rada ievērojamus šķēršļus mobilitātei, savukārt vairāku valodu laba pārvaldība sniedz pievienoto vērtību darba tirgos;

51. uzsver, ka jebkādi uzlabojumi PIA pakalpojumu sniegšanā ir jāpapildina ar uzlabojumiem visu pieaugušo, kas mācās, un audzēkņu piekļuvē informācijai, konsultācijām un profesionālās orientācijas pakalpojumiem piekļūstamā formātā jau no agrīna vecuma;

52. uzsver, ka māceklības ir neatņemama PIA programmu daļa; mudina dalībvalstis pielikt lielākas pūles, lai nodrošinātu augsti kvalitatīvas, dažādotas un īpaši pielāgotas māceklības, ietverot taisnīgu atalgojumu, kas ir saskaņotas ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem, jo īpaši tiesībām uz taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi darba apstākļu ziņā, tostarp nodrošinot darba vidi, kas ir pielāgota cilvēku ar invaliditāti vajadzībām, piekļuvi sociālajai aizsardzībai un apmācības; šajā saistībā aicina Komisiju pārskatīt Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai māceklībai; aicina dalībvalstis atbalstīt PIA mobilitāti, atvieglojot valstu administratīvos priekšnosacījumus ārvalstu PIA audzēkņiem; mudina Komisiju un dalībvalstis tiekties uz Eiropas māceklības statūtu izveidi;

53. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai ieteikuma mērķi būtu saskaņoti ar pašreizējo politiku un tiesisko regulējumu Eiropas atveseļošanas plāna kontekstā, īpaši ņemot vērā ieguldījumu prasmēs, izglītībā un apmācībā, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un *REACT-EU*, kā arī Prasmju programmu Eiropai, Digitālās izglītības rīcības plānu, Eiropas izglītības telpu, *Erasmus+* un Garantiju jauniešiem;

54. uzsver vajadzību uzlabot PIA absolventu gaitu apzināšanu, jo labāka izpratne par viņu rezultātiem darba tirgū papildus prognozēm par prasmju piedāvājumu un pieprasījumu ir viens no galvenajiem veidiem, kā novērtēt un uzlabot PIA kvalitāti un atbilstību darba tirgum;

55. aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt PIA programmu digitalizācijai un absolventu gaitu apzināšanai piešķirtos resursus;

56. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.